

Редакција

Бојовић Зоран, међународни судија, ФИДЕ предавач, председник ШСЦС

Илић Слободан др

Ковачевић Марјан, велемајстор проблемског шаха

Перуновић Миодраг ИМ, селектор репрезентације, тренер

Рајковић Душан, ВМ

Шухартовић Бранислав, међународни судија, ФИДЕ предавач

Миливоје Миливојевић, међународни судија, секретар ШС ЦС

Техничка припрема

Пауновић Владимир

Драги шахисти,

Општа и вечита дилема шта је заправо шах: игра, хоби, спорт, занимање или нешто друго се заправо никада не може решити јер шах је све то и нешто још више од тога. Шах се може посматрати из угла : аматера, професионалаца, оних који га играју из хобија, мушкараца и жена, деце која тек почињу да га играју и њихових родитеља, судија, тренера, људи запослених у шаховским организацијама и сви они имају различита схватања и интересе. Све их повезује само љубав према шаху.

Очигледно је да и захтеви од шаха нису исти за све. Оне који га играју из хобија не интересује теоријска новост у 20 потезу. Оне који га играју аматерски не интересује да ли се може живети од шаха. Оне који га играју професионално не интересује помоћни мат и самомат. Из различитих углова проистичу и различити интереси и постајемо супротстављени без разлога.

Идеја овог часописа је да осветли шах из разних углова, да боље упознамо једни друге и покушамо да се разумемо. Зато се и наше рубрике зову „Из угла велемајстора“ (тренера, судија проблемиста и других). Поред тога часопис ће садржати и све извештаје и табеле са такмичења која су у програму Шаховског савеза централне Србије.

Редакција овог часописа је отворена за све оне који себе пронађу у предложеним рубрикама и желе да дају свој допринос идеји часописа. Критеријум за објављивање у часопису је да се у оквиру рубрике о којој се пише имена могу помињати само у афирмативне сврхе, као аутора одиграних партија, цитата појединих мишљења и слично.

Из угла функционера
пише: Зоран Бојовић,
председник ШС ЦС

О Статуту ШСС

Последњих десетак и више година траје агонија организације Шаховског савеза Србије. Покушавало се разним изборима, коалицијама, разним идејама и људима. Функционисало се ентузијазмом и снагом појединаца што би наш народ рекао крпило се некако, али је бивало све горе и горе. Државних спонзора све мање. Велики број предузећа која су имала своје клубове отишло у стечај. Резултати репрезентације и појединаца (уз неке ретке изузетке) скромни, а у сагласности са резултатима и финансирање са државног буџета. Слоге све мање, кланова све више. Поделе на поштене и непоштене, способне и неспособне све веће.

Као учесник, директни или индиректни, у збивањима у овом периоду трагао сам за узроцима ових појава и дошао сам до закључка да се решење може наћи у одговору на питање: Које припада Шаховски савез Србије ?

По садашњем статуту ШСС чине удружени савези : Београда, Војводине, Косова и Централне Србије. Сходно томе направљен је статут и из њега проистекао извршни одбор, комисије и све остало. Делегатски систем постаје основна полу-функционисања савеза.

Ако сагледамо делатност којим се бави ШСС која се дефинише календаром такмичења видимо да су главни „корисници“ услуга ШСС прволигашки клубови и

репрезентација. Њихове потребе и интересе заступају удружени савези и то је основ настанка свих проблема. Садашњи састав Скупштине ШСС од укупно 45 делегата чине : 18 прволигашких клубова и 27 делегата подручних савеза: 9 централна Србија, 8 Војводина, 7 Београд, 2 Косово и Метохија и председник Скупштине. Дакле врло је очигледно да је удруживањем два подсавеза и клубова са њихове територије лако направити 2/3 већину и одлучивати о свему. Овакво стање траје последњих 10 година, а можда и дуже.

Садашња организациона шема шаховског живота у Србији одвија се преко: општинских, окружних , територијалних савеза: Београд, Војводина, Косово и Централна Србија и Шаховског савеза Србије.

Општински и окружни (пратећи политичку шему поделе Србије) функционишу на својим територијама организујући шаховски живот преко клубова, својих Општинских и Окружних лига, Купова у сениорској – мушкој и женској конкуренцији као и такмичења у кадетском и омладинском шаху. Поред екипних такмичења која су основна организују се и појединачна. Сва ова такмичења су аматерска.

Територијални савези, сходно својим потребама, величини територије коју покривају и броју клубова имају неколико

нивоа такмичења, а све у циљу да се добију најбољи. Најбољи прелазе у вишу лигу и све тако до Првих лига подручних савеза одакле најбољи одлазе у Прву лигу Србије. Велика већина екипа (изузев неколико клубова) су аматерски клубови.

Из овог се јасно види да територијални савези имају своје области и делокруге активности.

Суштина промена које сматрам да треба учинити је у томе да ШСС треба да припадне онима који су набројани у календару такмичења: прволигашким екипама и репрезентацији.

Пошто свака организација било ког система потиче од Статута очигледно је да је у промени Статута излаз из ове ситуације.

Основни постулати израде новог Статута треба да буду:

1. Састав Скупштине ШСС треба да буде такав да већину чине прволигашке екипе, које би имале могућност лаке контроле рада извршног одбора.

2. Састав извршног одбора треба да обезбеди могућност менаџерског рада председника уз укључивање у састав играча и репрезентативаца.

Исказано у бројевима то би требало да изгледа:

Скупштина ШСС треба да има 45 делегата и то:

1. 12 представника Прве мушке лиге ШСС који су играли лигу у текућој години (гарантује већину).

2. 12 представника Прве женске лиге ШСС који су играли лигу у текућој години (гарантује већину).

3. 21 делегата по следећем принципу:

3.1 По два делегата подручних територијалних савеза укупно 8 (исказује равноправност подручних савеза).

3.2 Делегат судија (исказује присуство струке).

3.3 Делегат тренера (исказује присуство струке).

3.4 Председник Скупштине.

3.5 Преосталих 10 делегата одређује се пропорционално броју клубова који су у текућој години одиграли све лиге територијалних савеза (даје предност територијалним савезима који имају већи број клубова и боље раде)

Скупштина одлучује са 50%+1 глас.

Извршни одбор треба да има 11 чланова и то:

1. Председника и три члана по избору председника (даје могућност формирања тима за рад, без унапред добијене већине за коју се мора изборити својим радом).

2. Представнике територијалних савеза 1+1+1+1 (равноправност подручних савеза).

3. Члана репрезентације кога изаберу репрезентативци који су играли у току године (укључивање у процес одлучивања директно заинтересованих).

4. Једног представника играча од укупно 50 најбољих на рејтинг листи у текућој години (30 мушких и 20 женских играча, укључивање у процес одлучивања директно заинтересованих).

5. Представника судија (исказује присуство струке).

Престаје да важи принцип ротирања председника извршног одбора по територијалним савезима.

Наравно да су бројке само предлог али суштина је у следећем:

1. Право одлучивања добијају они због којих постоји ШСС преко Скупштине (контролна функција) и преко извршног одбора (извршна функција).

2. Елиминише се могућност пресудног утицаја територијалних савеза.

3. Уводи се могућност ангажовања професионалног менаџмента извршног одбора који добија почетну енергију за

формирањем тима, а већину обезбеђује са директно заинтересованим чиниоцима савеза.

Наравно да и овај предлог омогућује стварање коалиција и удруживање, али даје предност коалиција онима који су директни учесници и онима који ће директно осетити квалитет својих одлука.

Дубоко убеђен да се напредак у нашој шаховској организацији званој ШСС може

обезбедити суштинским променама, дајем овај предлог као свој лични став по овом питању.

Подразумева се да би у случају да се овај концепт прихвати биле неопходне и друге измене Статута ШСС, пре свега оне које се односе на чланство у ШСС како би овакав састав Скупштине и Извршног одбора ШСС били могући.

Из угла тренера

пише: Миодраг Перуновић,
селектор репрезентације

Олимпијада у Батумију (1)

Свакако да је Олимпијада један од највећих светских шаховских догађаја и да је само учешће на овом турниру ствар шаховског престижа. Ове године у периоду од 23-ег септембра до 6-ог октобра Олимпијада је била одржана у Батумију, у Грузији. Српска шаховска репрезентација, силом прилика, услед сукоба најбољих играча са Савезом, није наступила у најјачем саставу. У таквој ситуацији, ја као селектор определио сам се за млађи састав који су чинили: 1. ГМ Душан Поповић 2. ГМ Милош Рогановић 3. ГМ Милан Зајић 4. ИМ Марко Ненезић 5. ИМ Велимир Ивић. Просек година овог тима био 23 године и овај тим је био један од најмлађих на читавом такмичењу. Иако млади, прилично неискусни, у саставу где су четворица били дебитанти, Србија на овом такмичењу није разочарала. На жалост, иако је прослављени ВМ Иван

Соколов после нерешеног резултата са Немцима нашу игру и резултат назвао "врло импресивним", а актуелни првак Света и један од најбољих играча свих времена ВМ Магнус Карлсен током меча против Руса поручио да представљамо "једно од највећих изненађења Олимпијаде", екипа није издржала, те све сјајно што смо градили у десет дана се распало за мање од 24 часа! На жалост, уместо да се радујемо једном од најбољих резултата Србије у последње време, ми смо изгубили потпуно добијен меч против Норвежана, емотивно се истрошили, у последњем колу као по казни добили екипу Азербејџана, која нас је дотукла и бацила на деобу 35-60 места, где смо у коначном редоследу завршили на разочаравајућем 52. месту.

Међутим, партије које следе, читав ток такмичења и чињеница да смо се све

време борили у самом врху, да смо у овако подмлађеном саставу са великим Русима и хипер солидним Немцима играли нерешено, да смо добили 5 мечева, а да нам је најгори пласман током читаве Олимпијаде управо онај на крају, показује да итекако у Србији постоје младе снаге пред којима је перспектива и на које у блиској будућности морамо рачунати!

Уживајте у партијама!

Iturrizaga Bonelli, Eduardo (2636) - Popovic, Dusan (2517) [E97] Olympiad-43 Batumi (6.19), 30.09.2018 [*Perunovic, Miodrag*]

Душан Поповић је неко ко је до ове Олимпијаде, учествовао на већ две и управо је то један од разлога што је добио позив у овако подмлађен састав. Са већ стеченим искуством, као добар играч, био је одлична прва табла и својом енергијом носио наш тим током читавог такмичења. Био је храбар, неприкосновено се борио и у многоме је заслужан за добре игре нашег тима на Олимпијади. Уживајте у одличној партији против Итуризаге у његовој омиљеној Краљевој индијској одбрани.

1.d4 Sf6 2.c4 g6 3.Sc3 Lg7

Дуле већ годинама уназад представља једног од наших најбољих играча Краљеве индијске црним фигурама, што је доказао и у овој партији.

4.e4 0-0 5.Le2 d6 6.Sf3 e5 7.0-0 Sc6 8.d5 Se7 9.a4!?

Бели се опредељује за све популарнији наставак који је посебно популаран међу Пољацима Њојтасеком и Гајењским, који је далеке 1989. лансирао Корчној у партији са Каспаровом, али му то наравно није било од помоћи при крајњем резултату : Идеја је гурање пешака до поља а5 или а6 са заузимањем простора на даминој страни, али ипак у највећем броју партија са овим потезом, догађају се

прелази у Бајонет или Мар Дел Плата наставке. Иначе, бели се овде налази на раскршћу бројних могућности обзиром да има 3 готово једнако добра потеза: 9.b4 – Бајонет варијанта; 9.Se1 – класичан наставак који представља увод у Мар Дел Плата варијанту; 9.Sd2 – некада веома популаран наставак који је са великим успехом примењивао Бељавски.

9...a5! 10.b3!?

Овај потез је Карлсен играо против Морозевича 2006 и добио је прилично лепу партију. Идеја је ставити ловца на а3, гурнути б4, и касније уз потезе као што су а5 и с5 покушати са продором на краљевој страни.

10...Sd7 11.La3 Kh8!?

Један од стандардних планова у најразличитијим варијантама Краљеве индијске одбране. Наиме, идеја црног је да ослободи поље скакачу на г8 и касније покуша са типичним продором на краљевој страни потезима као то су, f5–Sf6 карактеристичним за Мар Дел Плату. У познатој партији Карлсен - Морозевич играној у Билу 2006, Морозевич је такође одиграо класичан наставак 11...Lh6!?! и покушао да се лиши једне од најслабијих фигура у овом типу позиција. 12.b4 axb4 13.Lxb4 f5 14.Sd2 Kh8 15.a5 Tf7 16.Sb5 Sf6 17.c5 dxc5 18.Lc3!² Међутим, Карлсен је био на висини задатка и на лаган и врло леп начин добио партију.

12.b4 axb4 13.Lxb4 Sg8 14.Sd2 b6 15.a5 Sc5 16.axb6 Txa1 17.Dxa1 cxb6 18.Da7!

Серија нормалних потеза на обе стране која је довела до још једне типске позиције у којој су шансе обостране, мада морам да будем искрен да сам после потеза 18. Da7 осетио да је позиција белог пријатнија и да је бели тај који стоји мало боље.

18...Sf6!

Интересантан и претпостављам неочекиван потез за белог, којим црни врши

притисак на е4 пешака и даје касније могућност црном за Sh5 i f5.

19.Tb1 Lh6! 20.Sf1 Sfxe4 21.Sxe4 Sxe4 22.Le1 Sc5 23.Txb6

Иако машина овде показује да је бели бољи, као небројено пута до сада, показује се да уколико црни има добар осећај за иницијативу и просто добра осећа ове позиције (као Дуле), да би резултат требао да буде крајње неизвесан.

23...e4 24.Lc3+?

Чини се да бели прави стратешку грешку у тешком обостраном цајтноту. Наиме, бели је морао да на неки начин покуша са подривањем пешака на d6 и скакача на c5 и покуша са даљом иницијативом на даминој страни, обзиром да му ту помаже и Da7. Боље је 24.Lb4! са малом предношћу белог.

24...Lg7 25.Lxg7+ Kxg7 26.Tc6 Df6!

Одједном, црни има сјајну контролу по црним пољима и чини се да са Df6 и сјајним Sc5, црни почиње да буде тај који без много ризика игра на победу.

27.h4?

Слаби пешачку структуру и позицију око краља. Боље је било 27.h3 са нешто пријатнијом позицијом црног.

27...h5!

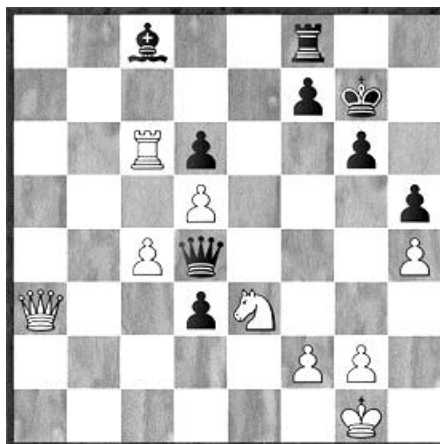
Фиксира слабост на h4.

28.Se3 Sd3! 29.Lxd3 exd3 30.Da3?

30.Tb6 је била последња шанса за спас, ипак позиција црног би упркос овом потезу била на граници много боље и добијене.

30...Dd4!

Дуле у цајтноту проналази најјачи потез који показује сву снагу јаким црним поља, доминантне даме у центру, слабих пешака на h4 и f2, али и сјајног црног пешака на d3.

31.Txd6 d2 32.Sd1?!

[32.Da4 Lf5]

32...Te8 33.Dc3

Одлично одиграна партија Душана Поповића, типична за Краљеву индијску одбрану, са обостраним шансама у току партије, али и јаком контром која карактерише овакав тип позиције. Захваљујући, између осталог, и овој победи, победили смо Венецуелу са 3,5–0,5, ушли у слободан дан са пуно самопоуздања, јако мотивисани и отпочели моменталне припреме за чувени "Бермуда парти"!

0–1

(23) Roganovic, Milos (2527) - Ynojosa Aponte, Felix Jose (2370) [B30] Olympiad-43 Batumi (6.19), 30.09.2018 [*Perunovic, Miodrag*]

Милош Рогановић је на Олимпијади имао јако добар наступ. У првој половини турнира је био носилац екипе и углавном је он био тај који је својим интересантним партијама и лепим победама водио екипу ка врху. Чини се да је преломни тренутак доживео у седмом колу када је од Крамника изгубио у само једном потезу сјајно одиграну партију, превидевши топа. Партија коју сам одлучио да прикажем је из шестог кола, против интермајстора Унојосе и иста осликава Рогијев стил када је у форми.

1.e4 c5 2.Sf3 Sc6 3.Lb5

Милош понекад игра и трећи потез 3.d4 ипак, колико се сећам, у припремама смо спазили да његов противник као и сви Јужно Американци познаје добро главне линије теорије и игра добро тактички, међутим да није баш најбољи у нестандартним типовима позиција као што је Росолимо варијанта Сицилијанске одбране.

3...e6 4.0–0 Sge7 5.Te1 Sd4!?

Потез који редовно игра наш прослављени велемајстор Игор Миладиновић. Идеја овог потеза је да не дозволи белом отварање позиције путем d4. Класичан наставак је 5...a6 6.Lxc6 (6.Lf1 Познат наставак из партије Карлсен - Гелфанд у којој је светски првак бриљантном игром направио једну од лепших партија у овој варијанти. 6...d5 7.exd5 Sxd5 8.d4 Sf6 9.Le3 cxd4 10.Sxd4 Ld7 11.c4 Sxd4 12.Lxd4 Lc6 13.Sc3 Le7 14.a3 a5 15.Dd3 0–0 16.Tad1 Dc7 17.Le5 Db6 18.Dg3 Tfd8 19.Txd8+ Dxd8 20.Td1 Db6 21.Ld4 Db3 22.Td3 Dc2 23.b4!± и чим је Карлсен успоставио стабилну позициону предност и почео да користи мајоритет на дамином крилу, остатак партије је за светског првака био ствар његове савршене технике.) 6...Sxc6 7.d4 cxd4 8.Sxd4 и мишљења о оцени позиције су подељена, мада ја мислим да је бели мало бољи, посебно уколико бисте погледали како су овај тип позиције играли у прошлости велемајстори Јудасин и Глек.

6.Sxd4 cxd4 7.c3 a6 8.Lf1 Sc6 9.a4 Lc5!

Читав концепт црног је покушај да задржи пешака на пољу d4 и на тај начин онемогући белог у даљем активирању својих фигура.

10.b4 La7 11.b5 Se5 12.a5!

Новост белог и сјајна идеја! Бели покушава да игра b6 и на тај начин пресече контролу поља d4 и управо због тога је црни принуђен да овог пешака узме.

12...axb5 13.Sa3!

После овог потеза узимање на b5 ће ићи са темпом и пешак на d4 ће тешко бити одржив у центру.

13...Dxa5

[13...Dh4 Колико се сећам, у припремама смо очекивали овај потез на шта би уследило активно 14.g3 Df6 15.f4! dxc3+ 16.Kh1 Sc6 17.e5! f и бели би после Sb5 и La3 имао незауостављиву иницијативу.]

14.Lb2

Потез који тера црног да узме на c3 не би ли коначно бели касније одиграо d4 и преузео контролу у центру.

14...d3 15.Sc4 Dc7 16.Sxe5 Dxe5 17.Lxd3 0–0 18.Lc2 Dc7 19.e5 b4 20.cxb4 b5 21.Ta3!

Одлична идеја! Бели ће сада врло брзо пребацити топа на краљеву страну и започети незауостављив напад.

21...g6 22.Th3

Са идејом Lb1–Dg4–Dh4 или d4 уз Dd2–Dh6.

22...Lb7 23.Ld3

Помера ловца са темпом нападајући пешака на b5 и омогућавајући Dg4.

23...Dd8 24.Dg4!

[уз Df4–Dh6]

24...Lc6 25.Df4! h5 26.Dh6 De7 27.Txh5!

Одлично одиграна партија у којој је Рогановић показао добро познавање теорије, од које је важности добра припрема пред саму партију и са каквом лакоћом Роги игра када дође до тактичких шанси.

1–0

Наставак у следећем броју.

Највећи догађаји у историји шаха су, свакако, мечеви за првака света, које милиони љубитеља шаха са нестрпљењем очекују. Пре неколико дана је завршен меч између изазивача Фабиана Каруане и владајућег шампиона Магнуса Карлсена. Организатори су обезбедили значајан наградни фонд од милион долара који се делио по принципу 550000 хиљада победнику, 450000 пораженом. Меч, који се одржао у Лондону, игран је по пропозицијама које доноси ФИДЕ, а који је прописала да се игра 12 партија са регуларним временом и ако се меч заврши нерешеним резултатом да се у убрзаном темпу, такозваном рапиду, од 4 партије добије коначни победник. Резултат меча је познат, Магнус Карлсен је, после нерешеног резултата, у допунским партијама убедљиво са 3 према 0 сачувао шаховски трон. Пре него што пређемо на неке детаље меча морамо да покушамо да изнесемо утиске које је оставила игра и сам резултат од 12 нерешених партија без иједне победе. У сећању ми је, пре тачно 40 година, разговор између врхунских светских велемајстора Љубомира Љубојевића и Улфа Андерсона на турниру у Ужицу 1978. године. Реч је била о могућој појави рачунара и њиховом утицају на шаховску игру. Љуба је рекао да, можда, усавршавањем компјутера, ће се доћи до резултата да, на пример, бели игра 1.e4 и црни може да преда. Симпатични Улф се мало

замислио и приметио да није баш сигуран у Љубино размишљање, јер се бели, можда у почетном положају налази у изнудици и све што одигра губи. Развојем технологије, шаховских програма и појавом младих, умних и талентованих људи који су усавршили технику шаховске игре појавила се друга опасност да ће шаховска игра изгубити своје дражи и умрети од бесконачних ремија. Да се вратимо партијама и критички осврнемо на ток догађаја. Почнимо од отварања у којима није било ни једне значајне теоретске новости и тежиште борбе је пребачено у други део партије. У самом избору отварања првак света је био разноврснији, играјући са обе руке (руски израз за играче који играју и 1.e4 и 1.d4), али избор варијанти није доводио до позиција у којима би надахнуће и шаховска фантазија обогатила шаховско стваралаштво. Одигран је низ бескрвних партија које ни за тренутак нису пореметиле равнотежу јер су противници, избегавајући било какав ризик, виртуозно спречавали сваки агресивнији покушај супарника. Морамо да констатујемо да, ако у 12 партија не видимо ни једну жртву фигуре или квалитета, не можемо бити одушевљени игром и да смо остали ускраћени за естетске и резултатске обрте који су чар сваког шаховског надметања. При том морамо констатовати да су партије одигране на врло високом нивоу, али без иједног бљеска и поставља се питање

како убудуће организовати борбу врхунских велемајстора за шаховску круну. Светски првак Магнус Карлсен је одбранио титулу победивши убедљиво у допунским партијама по убрзаном темпу и ту нема приговора. Покушајмо да замислимо да је Каруана добио допунски меч, добили би првака света који није поразио противника ни у једној партији у нормалном шаху. Убрзани шах је потпуно друга дисциплина. Вероватно ће ФИДЕ бити приморана да нешто мења у пропозицијама борбе за светску круну. Али вратимо се партијама. За мене су најинтересантије биле 8,10 и 12 партија у којима се светски првак бранио сицилијанском одбраном применивши такозвану варијанту Ласкера или Свесникова. За наше читаоце ћемо покушати да осветлимо неке детаље ове партије.

1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 ♘f6 5.♘c3 e5

Пракса је показала да црни нема озбиљних потешкоћа са заосталим d пешаком и то је уједно увод у варијанту Ласкера (Свесникова).

6.♘db5 d6

Пешачка структура црног не изгледа лепо, али пут белог скакача са g1 преко f3 и d4 на поље b5 води ка пасивизацији, у већини партија, и очекује га даље повлачење.

7.♘d5

[У највећем броју партија бели играју 7.♙g5 Потезом у партији, који потпуно мења пешачку структуру, бели као да каже покушају да покренем пешачки мајоритет на дамином крилу, а противнику остављам да организује напад на супротној страни.]

7...♘xd5 8.exd5 ♘b8

[Наставак у коме је светски првак изабрао пребацавање скакача на краљево крило

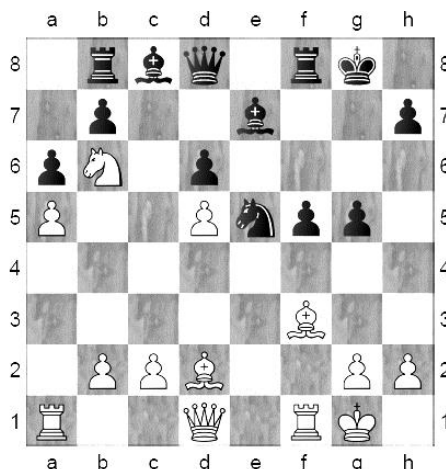
виђен је у последњој партији меча, али као и у обе претходне успешно је пребродио све тешкоће у отварању. Партија којом је завршена серија ремија имала је следећи ток 8...♘e7 9.c4 ♘g6 10.♙a4 ♙d7 11.♙b4 ♙f5 12.h4. Вероватно је светски првак са својим тимом пажљиво изанализирао партију са последње олимпијаде бившег светског првака Владимира Крамника и нашег младог велемајстора Рогановића у којој је Милош, допустио напредовање h пешака, али је, и поред сјајне одбране, доживео пораз. h5 13.♙a4 ♙d7 14.♙b4 ♙f5 15.♙e3 a6 16.♘c3 ♙c7 17.g3 ♙e7 18.f3 ♘f8! решивши све проблеме у отварању Карлсен је, са обзиром да је играна последња партија меча по нормалном темпу, обезбедио нерешен исход и доигравање у којем је доминирао.]

9.a4

Можда је Каруану и његове сараднике заварала компјутерска статистика која говори да су бели имали знатно више успеха у насталој позицији, али за светског првака као да су све тајне у овој ситуацији јасне. као на длану.

9...♙e7 10.♙e2 0-0 11.0-0 ♘d7 12.b4

[12.♙d2 f5 13.a5 a6 14. ♘a3 e4 15.♘c4 ♘e5! 16.♘b6 ♖b8 17.f4 exf3 18.♙xf3 g5!?

са акцијом на краљевом крилу која је пуну резултатску неизвесност.]

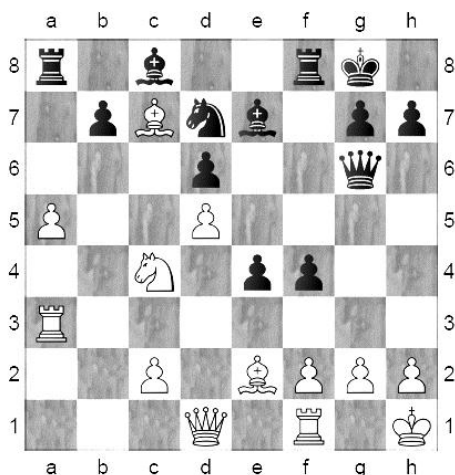
12...a6 13.♘a3 a5 14.bxa5

[Црни не би имао проблеме после 14.c3 e4 15.♘b5 ♕f6 (15...♘e5 16.♗f4 ♘g6 17.♗e3 ♗f6) 16.♗a3 ♘e5]

14...♞xa5 15. ♘c4 ♞a8 16.♗e3 f5 17.a5 f4 18.♗b6 ♞e8 19.♞a3 ♞g6 20.♗c7 e4

На први поглед се види да је игра црног, благо речена, конкретнија.

21.♔h1

b5!

Потез који је унео доста несигурности у игру Каруане све до тренутка када је схватио да му предстоји тешка борба да одржи позицију. Карлсен преузима иницијативу.

22.♘b6 ♘xb6 23.♗xb6 ♞g5 24.g3?!

[Свакако је било боље упустити се у авантуре са 24.♗xb5 ♞f6 25.♞e1 ♞g6 26.♗f1 ♗f5 са потпуно нејасним последицама.]

24...b4 25.♞b3 ♗h3 26.♞g1 f3 27.♗f1 ♞xf1 28.♞xf1 ♞xd5 29.♞xb4 ♞e6 30.♞b5 ♗d8

Изменом ловца црни појачава претњу евентуалног продора е пешака.

31.♞e1 ♗xb6 32.axb6 ♞ab8 33.♞e3 ♞c4 34.♞b2 ♞b7 35.♞d1 ♞e2 36.♞e1 ♞xe3 37.♞xe3 d5

До краја партије виртуозном игром Каруана, каква се очекује од претендента, успева да разбије пешачки центар црног и чак освоји пешака, али недовољно за победу.

38.h4 ♞c8 39.♞a3 ♔f7 40.♔h2 ♔e6 41.g4 ♞c6 42.♞a6 ♔e5 43.♔g3 h6 44.h5 ♔d4 45.♞b5 ♞d6 46.♞a4+ ♔e5 47.♞ab4 ♔e6 48.c4 dxc4 49.♞xc4 ♞dxb6 50.♞xe4+ ♔f7 51.♞f5+ .♞f6 52.♞xf6+ ♔xf6 53.♔xf3 ♔f7 54. ♔g3

Теоретски реми и разлог да се даље не троши енергија.

Када покушамо да склопимо коцкице и оценимо игру у мечу за првака света морамо рећи да је игра Магнуса Карлсена разноврснија, ширег репертоара отварања и његов сјајни противник није успео да открије ни најмање слабости у било којој фази шаховске борбе и игри првака света. Са нестрпљењем почињемо да одбројавамо дане до следеће борбе за шаховску круну.

1/2

КАКО МИ ЈЕ ВОЛШЕБНИ ДЕЛФИН СИГМУНДА ФРОЈДА ПОМОГАО ДА НАПАДНЕМ ЈЕДНОГ ЦРНОГ КРАЉА!

Сви шахисти, па чак и они који тек почињу да се упознају са тајнама ове древне игре, знају да током целе партије краљ увек мора бити добро и контролисано заштићен. И наравно, није нимало случајно, да играч осећа велико задовољство, када може успешно да нападне противничког краља! То је и разумљиво, јер један од главних циљева шаховске игре је управо дати мат противничком краљу. Стварајући директне претње краљу, на табли се појављују врло динамичне позиције, које врло често проузрокују прелепе, просто генијалне комбинације. Студирање материјала који се односи на напад на краља треба да заузме истакнуто место у изучавању теорије средишнице у формирању сваког играча.

**Драган Барлов – Матиас Штајнбахер
Богољубовљева индијска одбрана Е11**

Бил 1988

1.d4 e6 2.c4 ♗b4+

Идеја коју је у модерну турнирску праксу увео руски велемајстор Ефим Богољубов, са циљем измене једне лаке фигуре и поједностављењем позиције.

**3.♗d2 c5 4.♗f3 ♗f6 5.g3 ♖b6 6.♗g2
♗xd2+**

Након 6...♗c6 [6...cxd4 7.♗xd4 ♖xd4 8.♗xb4 ♖xb2 (8...♖xd1+ 9.♗xd1±) 9.♗c3 ♖b6 10.0-0 d6 11.♗a3 a6 12.c5!! ♖xc5 13.♗xf6 ♖xa3 (13...gxf6? 14.♖c1+-) 14.♗xg7 ♖g8 15.♖c2!±, бели је стајао боље (иницијатива за жртвованог пешака, Gomez-Iljescas, Salou 1987] 7.d5 exd5 8.cxd5 ♗xd5 9.a3 ♗a5 10.♗xa5 ♖xa5+ 11.♗fd2 ♗f6 12.♗c3 d5 13.♗b3 ♖b6 14.♗a4 ♖b5 15.♗bxc5 0-0 16.♖d3 ♖xd3 17.♗xd3 ♗d4 18.♖d1 ♗f5 19.e3 ♗b3 20.0-0 ♖ad8 21.♗ac5 ♗xc5 22.♗xc5±, бели је имао предност у партији Барлов-Цебало, Пљевља 1989.

7.♖xd2 ♗c6 8.d5! exd5 9.cxd5 ♗xd5

Црни прихвата изазов, али једино што није знао је била чињеница да сам управо

ову позицију анализирао врло креативно! После 9...♗e7 10.d6! (10.♗c3 d6 11.e4 0-0 12.0-0 ♗g6=) 10...♗e4 11.♖d3 ♗xd6 12.♗c3↑, бели има предност у развоју и иницијативу за жртвованог пешака.

10.♖xd5! ♖xb2

У шаховској партији фигуре обично имају вредност у зависности од конкретне ситуације. Као прво, имају статичку вредност која је условљена њиховом покретљивошћу, односно бројем поља по којима могу да се крећу, без обзира на присуство других фигура на табли. Покретљивост фигура је обично већа што су ближе центру табле, а много мања ако су на ивицама или у угловима. Али оно што је много важније је свакако њихова динамичка вредност према статусу одређене позиције: присуство сопствених и противничких фигура у одређеном сектору шаховске табле, поља контролисана противничким фигурама, контролисане или већ заузете линије и њихова способност да успешно реализују прво стратешке, а затим и тактичке планове игре. Већ знамо да партија може да се добије дајући шах-мат, или зато што противник зна да ће неминовно добити шах-мат, и због тога преда партију. Међутим, врло често победа у партији не подразумева само покушај да се матира противнички краљ. Дакле, можемо закључити да је главни циљ шаховске партије, много пре него дати шах-мат, да се постигне добијена позиција и то се

може постићи на много начина:

- Освојити материјал а да при том противник нема никакву компензацију.
- Постигнути директан напад на краља.
- Остварити значајне позиционе предности, као што су поремећење координације противничких фигура и пешака, слабљење позиције противничког краља, ограничење покретљивости противничких фигура, итд... Ове предности морају бити касније претворене у једну од две горе наведене предности.

Једна од првих ствари коју треба научити да би се добро играо шах је НИКАКО НЕ ГУБИТИ КОНТРОЛУ КАДА ЈЕ У ПИТАЊУ РАЗВОЈ. Очигледно после потеза 10...♖xb2 све црне фигуре стоје на почетним пољима, а његов краљ је и даље у центру. Оно што увек морамо да имамо на уму је следеће:

- Развијати све фигуре брзо, а не само једну, јер је отварање трка да се постигне брз и континуиран развој.
- Обезбедити брз развој и повезивање топова тако да могу да заузму централне линије у средишници.
- Рокирати брзо и тако одмах активирати топове.
- После сваког потеза противника запитати се: Шта је претња?

После потеза у партији све је мање више форсирано.

11.0-0 ♖xa1 12.♗bd2

Сада се лепо види да црна дама нема на располагању ниједно добро поље, тако да ће бели скакач ући врло активно у игру, угрожавајући тако црног краља који је заостао у центру.

12...♖f6

Ако 12...♖b2 онда 13.♗c4, или 12...♖c3 13.♗e4.

13. ♖e4 ♜e6 14. ♗d6+

Бели скакач је испунио свој задатак: црни краљ је остао без рокаде! Али шта даље?

14... ♕e7 15. ♗f5+ ♕f6

Само да кажем да је било боље 15... ♕f8 16. ♜xc5+ d6 17. ♗xd6 ♜e7 18. ♗g5 ♗d8 19. ♗d1♞, са компензацијом за жртвовани материјал.

Морам да признам једну ствар: ова позиција је била у мојој кухињи 1986. године када сам се припремао за Олимпијаду у Дубаију. Моје прво и наравно оптимистичко размишљање је било, да црни просто не може да се овако оншалантно шета краљем, запостављајући развој, са три фигуре на почетним позицијама. Затим сам почео дубиозну анализу, али нисам могао да пронађем ништа конкретно за белог. После око 40 сати анализе сам одустао, рекавши себи: "Па, ништа, изгубио си само 40 сати, и ко зна колико ћеш још сати изгубити на овакве, или сличне анализе у својој шаховској каријери" (што је успут речено било и тачно, у шта сам се касније и уверио!).

Ипак, током тих припрема ме је стално нагризао црв сумње... И знате шта се десило и ко ми је помогао да решим ову загонетку? Нећете веровати, Сигмунд Фројд лично, који је сигурно био један од најутицајнијих научника у области развоја људске мисли у XX веку. Његова теорија да наш ум чува сећања и емоције у нашој

подсвести просто је трансформисала методе студирања тог вероватно најбољег компјутера на свету, људског ума.

Једно од најважнијих открића Фројда је да емоције сачуване у подсвести, у току сна излазе на површину, и да репродуковање тих снова може помоћи у откривању дубоко и скоро недодирљивих емоција и сећања.

Фројд сматра да сви снови представљају покушај испуњења неких жеља, које у реалном свету нисмо могли да реализујемо. И без икакве сумње, мој сан је био да решим ову шаховску мистерију, сматрајући да црни има проблеме са којима неће моћи да лако изађе на крај. Значи, по Фројду је уствари сваки сан врло реалан, односно, увек се може наћи његово значење.

И ево шта се десило! Једне ноћи сам имао врло чудан сан: јахао сам прелепог и невероватно пријатељског делфина по дивним азурно-плавим морским таласима (вероватно зато што смо имали месец дана припрема у Сплиту). Овај сан ме је просто изненадио, тако да сам одлучио да сазнам шта мисли Фројд о том проблему. И ево шта сам открио: "Сањати делфина је позитиван сан. У сновима он симболизује интелигенцију, ментални капацитет и емоционалну сигурност. Ако сањате делфина, то такође може да значи да је успостављена линија комуникације између вашег свесног и подсвесног. Делфини у сновима представљају вашу спремност и способност да истражујете и путујете кроз ваше емоције, а јахање делфина представља ваш оптимизам и социјални алтруизам."

Ово што сам открио ме је просто шокирало, и више није било повратка назад... Морао сам да нађем нешто у овој позицији, јер ми је то просто тражио овај прелепи делфин, шапутајући : "Користи сав расположиви потенцијал свог ума, и сигурно ћеш нешто пронаћи у овој позицији". И тако је и било!

16. ♖d2!!

И данас, после 30 година, и даље верујем да је ово најлепши потез који сам икада одиграо. Бели наставља са жртвама и прети мат на g5.

16...h6??

Слаб потез који форсирано губи. Да видимо и друге могућности: 16...♖xf5 (16...♖xf5 17.♖f4+ ♔g6 18.♖g5–мат) 17.e4! ♖xe4 (17...♖e6 18.♖g5–мат) 18.♖g5+ ♔e6 19.♖e1 ♖xe1+ 20.♗xe1±, и бели има јасну предност, јер црни краљ стоји веома слабо.

17. ♖c3+ ♗e5

17...♖xf5 18.♗h4+ ♔g5 (18...♖g4 19.♖f3+ ♔g5 20.♖f4+ ♔h5 21.♗f3+) 19.♖xg7++–.

18. ♗3h4!!

И на моје изненађење мој противник је предао партију, али потпуно оправдано, јер је црна позиција изгубљена. Ево и доказа:

- 18...g6 19.f4! gxf5 20.fxe5+ ♔e7 21.♗xf5+ ♔d8 22.♗d6 ♖f8 23.♖xc5+–
- 18...g5 19.f4! gxh4 20.fxe5+ ♔g6 21.♗d5 ♖b6 (21...♖xd5 22.♗e7++–) 22.♗e7++–
- 18...d6 19.f4+–

1-0

И тако се један леп сан претворио у још лепшу шаховску победу, која ми је на овом турниру донела и награду од 1000 швајцарских франака за најлепшу партију!

КАКО ПРЕЖИВЕТИ ПОРАЗ?

"Колико год пута ме победите, ја ћу опет стати на своје ноге" – шаховски анонимус

Шаховски пораз, без обзира на ток партије и позицију из које је проистекла представља својеврсну душевну трауму која тражи начин и време да се адекватно изметаболише. Поражени је на тренутак психички измештен, доживео је нарцистичну повреду личности, его му је посрамљен јер у "борби мисли" као метафори мере људске вредности није одговорио задатку. Губитак шаховске партије може озбиљно да уздрма дух и значајно утиче на ток и исход преосталих партија на турниру. "Мој циљ у партији је да, понизим его свог супарника" говорио је Фишер, и своју намеру јавно обелодањивао ставом, положајем тела, погледом. Знао је он добро где треба да удари, где ће највише заболети. После пораза са нулом у мечевима са њим Ларсен и Тајманов су сломљених личности, никад довољно опорављени практично завршили своје каријере. Шаховска историја бележи много болних пораза који су формирали њен ток и измештали индивидуалне професионалне каријере. Својим поразима у последњим партијама мечева Чигорин, Шлехтер, Корчној, Бронштајн губили су титулу првака света, Карпову се догодило да два пута у мечевима са Каспаровом

изгуби последњу партију која му је директно одлучивала о титули. Ми можемо ретроградно да саосећамо, али само они знају колико и како су ти порази болели. О свом поразу од Гарсије на турниру у Хавани 1965 у тренутку кад се налазио пред турнирском победом каријере и његовим деструктивним последицама на њен даљи ток храбро и инспиративно је писао наш велемајстор Бора Ивков у својим књигама. Али није само врхунска професионална сцена место где шаховски пораз измешта психу. Нема привилегије за "својатањем пораза", пати се на свим играчким нивоима. Нула свуда и код свих прави ерозију душе, зависно од старосних и статусних категорија разликују се само њене манифестације. Међу млађаријом након пораза не ретко роне се сузе, код одраслих несаница и непријатан осећај нелагодности попут притајене зубобоље пулсира у слепоочницама.

Дакле, ти долазиш на шаховску партију, припремао си се, имаш очекивања, свесно се трудиш да буду реална, али несвесно, попут детета које трепери у ишчекивању обећане играчке ти чезнеш за победом и психолошким гратификацијама које је прате. Победа доноси доживљај моћи, самопотврду, задовољство....На видику је драма, борба се распламсава, тензија расте, пламте мисли, ти грозничаво про-

рачунаваш варијанте и повремено погледом фиксираш свог "непријатеља"... Адреналин расте, а афект се зависно од препознавања противничког потеза и процене позиције непрестано мења. А онда постепено или нагло без обзира на брзину тока, по правилу увек неочекивано, кола крећу низбрдо. Превиђаш грубо или се просто губиш у захтевима позиције, налазиш се пред поразом. Убрзо и званично губиш партију, потписујеш предају. Осећаш нелагоду, на несвесном нивоу и стид пред јавном сценом на којој се налазиш. Твој суперего не пропушта прилику да те избичује критикама. Изгубио си, доживео си шаховски пораз, упрскао си ствар. Ишчезло је више мукотрпно добијених рејтинг поена, уписује ти се нула у табели. Док честисташ раздраганом противнику, успеваш на кратко да одглумиш љубазност, а потом поново навлачиш "губитнички плашт" и журно се губиш из сале за игру. Како најбезболније преживети пораз, успут се питаш?

Начин опорављања после пораза је индивидуална прича зависна од карактера, амбиције, психолошких механизма, менталног обрасца понашања који се углавном по аутоматизму успоставља у ситуацијама фрустрације. Дакле стандардизована правила не постоје али неке опште психотерапеутске смернице могу бити од користи ако се прилагоде личној посебности.

Најпростији али уједно можда и најтежи начин превазилажења пораза је аутентично прихватање постојећег стања и компензаторно појачана будност за догађања која следе. Способност брзе ревитализације након пораза је услов опстојаности резултата. Врхунски професионалци то добро знају. За Камског су говорили да пораз отреса са себе као гуске воду са крила. Залепетају неколико пута и воде (пораза) више нема. Прошлост се не може изменити, али се зато може покушати контрола будућности. У њој треба тражити апсолутно најделотворнији лек

од пораза, а то је победа у следећој партији.

Након пораза уместо руминације претходног непријатног догађаја треба учинити нешто пријатно за себе, а да би се то урадило ваља имати на лагеру репертоар релаксираних радњи попут истог који се има за отварања. Избор је широк треба га само адаптирати на своје потребе. Стари играчи би некад након пораза одмах формирали екипе за бриџ, преферанс или би тугу због губитка партије разводњавали у безбројним блиц сеанасама. Млађе генерације се углавном надовезују на своје младалачке потребе (излазак, кафић, филм, компјутер...) додајући им спонтано још једну улогу. Руска школа, касније са падом гвоздене завесе опште прихваћена, преферирала је "шанк варијанту" која се је због своје делотворности запатила у свим генерацијама (кадети се изумимају) и до данашњих дана одржала као моћно средство за превазилажење акутног бола. Техника самоорасполиживања је неопходан састојак у багажу сваког озбиљног шахисте, али се не учи лако. Услов за њено ефикасно функционисање је мотивисаност да се саамопосматрамо, суочимо се са својим осећањима након пораза и храбро сагледамо своје недостатке.

Начин размишљања игра велику улогу у одређивању приступа према поразу. За песимистички тип мисли примера "ја никад немам среће, то се само мени може десити, која сам ја будала" није потребна енергија, у њих се лако склизне ако се стално понављају. Тако се учвршћује механизам "научене беспомоћности" све до најгоре мазохистичке фазе манифестоване као чежња за патњом, у нашој теми за поразом. Звучи сулудо, али психа има своје тајне које су дубоко скривене од површинске перцепције. У том контексту сећам се храбрих интроспективних увида покојног велемајстора Драгутина Шаховића са којим смо док је играо за наш клуб (НШК Железничар) умели колективно да

се "заседимо". Он је трагајући за психолошким узроцима својих сулудих цајтнота и необјашњивих превида у добијеним позицијама развио теорију да он на "несвесном нивоу" управо таквим исходима тежи да би након наzasлужених пораза могао ужива у мазохистичком "задовољству" јадања, вајкања, објашњавања и псеудофилозофирања. Жал за пропуштеним после партије уколико потраје неминовно постаје контрапродуктиван јер одузима енергију, појачава недостатак вере и парадоксално потенцира страх од успеха.

Оптимистичан тип размишљања примера: "догодило се сада али не мора и други пут, данас је био лош дан" је позитивна страна приче, али далеко је од тога да се у пракси може постићи само простим цитирањем мантре или читањем текстова попут овде исписаног. За оптимизам је потребна енергија, критичност и перманентна фокусираност јер ће се у супротном претворити у аутоматизовану навику која се по дифолту руминирано понавља тек реда ради без лековитих психолошких ефеката. Није довољно рећи "данас сам имао лош дан" већ аутентично веровати да је дан заиста био лош.

Можда делује парадоксално али витешко понашање, господски став и пре свега

исказано поштовање према противнику умногоме помаже смањењу болности након пораза. Психолошки увид да и противник има једнака права да жели и радује се победи, раствара сујету и шири его афирмишући квалитетнији аспект личности који надраста интерес по сваку цену. Па чак и након победе, у тренутку радости и задовољства као драгоцене вежба за континуирано одржавање "шаховског имунитета" може послужити саосећајна мисао о противниковом психолошком стању. Упрошћено речено кад осетите бол због пораза сетите се и бола оних које сте ви поразили. Одмах ће вам бити лакше.

Партија шаха је слободан избор, да би остварила мисију коју смо јој наменили треба имати меру у доживљавању њеног значаја. У свим њеним аспектима па и у поразу. Пре него што почне треба јој исказати респект након што се заврши не треба је глорификовати више од игре. Уосталом ево шта на актуелну тему има да каже један од највећих драгуља шаховске историје Пол Морфи: "Шах треба третирати као иронију живота, као игру у дословном смислу речи. Треба ми одузети морбидну озбиљност и схватити га као релаксацију од сурових закона живота".

Из судијског угла
пише: Бранислав Шухартовић,
међународни судија, предавач ФИДЕ

О СИСТЕМУ (?!) ЕКИПНИХ ТАКМИЧЕЊА

Недавно сам био судија Прве лиге Србије за жене (Зајечар, 31.08.-10.09.2018.). Лига је била веома борбена, а пласман неизванстан буквално до последње партије. При томе је са судијске тачке гледишта било врло интересантних случајева који су обогатили судијску праксу, о чему ће бити речи у наредним бројевима. Овде ћемо се задржати на систему лигашког такмичења. Наиме, екипе се састоје од 4 играчице + резерве. У свакој екипи могу бити регистроване и стране играчице, при чему у сваком колу може да наступи само једна странкиња. Истовремено је у Ваљево играна Прва лига Србије за мушкарце. Ту екипе броје 6 чланова, а наступ страних играча је регулисан на исти начин као и код жена. Иста правила важе и за клубове у Првој лиги централне Србије. Међутим, друге и треће лиге централне Србије се играју на 8 табли, при чему је у екипи обавезан наступ једног омладинца у сваком колу. Знак чуђења из наслова се управо односи на то: велико је питање да ли можемо говорити да постоји систем такмичења, ако се све лиге не играју по истим правилима. Основе оваквог начина екипних такмичења постављене су деведесетих година прошлог века. Деценијама пре тога лигашка такмичења су играна на 10 табли по систему 6+2+2 (шест сениора, две жене и два омладинца). Највећи број данашњих играча старијих од 40 година започео је каријеру као омладинац у

неком клубу. Почетком деведесетих година прошлог века, наша шаховска репрезентација је још увек била у светском врху, а наши најбољи клубови постизали запажене резултате у Купу шампиона, европском клупском првенству. Пропозиције овог такмичења биле су такве да су за екипе могли да наступају и страни држављани, односно играчи који се нису налазили на рејтинг листи те федерације, под условом да су играли и у националном екипном шампионату. Да би наши клубови одржали корак са европским ривалима, систем такмичења је промењен, тако да су и на нашој Првој лиги могли да наступају странци (само један у колу). То је допринело и квалитету Прве лиге јер су у њој наступали водећи светски играчи (Карпов, Бељавски...). Неколико година касније напуштен је систем 6+2+2, а лиге су раздвојене. Један од аргумената за ово раздвајање (не једини, ни најважнији) био је тај да првак државе стиче право наступа на Купу шампиона по једном систему такмичења, а тамо наступа по другом. Да би се клубови обавезали на стварање подмлатка, донета је одлука да сви прволигашки морају да имају омладинску екипу у првој омладинској лиги. У почетку је тако и било, а онда се због економске кризе од тога „привремено“ одустало. Интересантно је да, колико је мени познато, никада није извршена озбиљна

анализа ефеката ових промена система екипних такмичења код нас. Циљ овог чланка није да тврди да систем екипних такмичења (ако прихватимо да уопште постоји) није добар или да предлаже неки други систем који би био бољи од њега. Моје претензије су знатно скромније: желео бих да иницирам озбиљну анализу наших екипних такмичења. У том циљу овде ћу се бавити једним аспектом ових такмичења око кога постоји готово општа сагласност: наступом страних играча. Наиме, са тиме су готово сви задовољни и тешко да би нашли неко друго питање које се тиче шаховске организације по ком постоји такав степен сагласности. Откуда таква сагласност?

1. Шаховски савез Србије убира таксу за странце. Она износи 40.000 динара по играчу. За две прве лиге то је готово 1.000.000 прихода, практично без икаквих трошкова.
2. Задовољни су и прволигашки клубови без обзира на то што морају да плате таксу Савезу. Наиме, хонорари странцима су знатно мањи него нашим играчима исте снаге (закон понуде и потражње).

3. Очигледно су задовољни и странци: имају добар турнир за који су плаћени, а немају неке нарочите обавезе. Кад додамо две недеље у добром хотелу и плаћене путне трошкове: зашто да не? Још ако клуб нађе јаког интера коме треба велемајсторски бал, тај ће играти и за „ц“, ма платиће ако треба. (Било је и таквих случајева. Знамо.)
4. При томе наши професионалци нису угрожени наступом странаца. Једноставно, шаховски хлеб је постао сувише горак, па је професионалних играча све мање. Зато на Првој лиги наступа доста полу професионалаца и аматера.

Рекло би се да имамо решење са којим су сви задовољни. Велика срећна породица у којој сви добијају. То би било сјајно, када би било могуће, али није. Да би неки (можда многи, али никада сви) добијали, неко мора и да губи. Да би видели ко је тај несрећник, размотрићемо примере овогдишњих лигашких такмичења. Задржаћемо се на турнирима који су одиграни на првим таблама на којима наступа највећи број странаца.

Прва лига Србије 2018.							
Успех на првој табли							
		Играч	рп.	ФЕД	Поена	Партија	перф.
1	ВМ	Инђић А.	2599	СРБ	8	11	2728
2	ВМ	Кузубов Ј-	2647	УКР	7	11	2663
3	ВМ	Перуновић М.	2593	СРБ	6½	11	2618
4	ВМ	Јилмаз М.	2630	ТУР	6½	11	2615
5	ВМ	Иванишевић И.	2574	СРБ	6	11	2604
6	ВМ	Беркеш Ф.	2678	ХУН	6	11	2595
7	ВМ	Стојановић Д.	2480	БИХ	5½	11	2564
8	ВМ	Предојевић Б.	2624	БИХ	5½	11	2563
9	ВМ	Бануш Т.	2612	ХУН	5	11	2529
10	ВМ	Павловић М.	2482	СРБ	4	11	2474
11	ВМ	Георгијев К.	2593	МКД	3½	7	2561
12	ФМ	Сомборски Н.	2310	СРБ	2	11	2330

Прва лига Србије за жене 2018.							
Успех на првој табли							
		Играчица	рпг.	ФЕД	Поена	партија	перф.
1	ИМ	Зимица О.	2421	ИТА	6½	10	2453
2	ИМ	Булмага И.	2401	РОУ	6	9	2462
3	ВМж	Беленкаја Д.	2274	РУС	6	10	2430
4	ВМж	Долуханова Е.	2321	УКР	6	10	2425
5	ИМ	Аталики Е.	2461	ТУР	5½	9	2442
6	ВМж	Амбартсумова К.	2377	РУС	5	10	2347
7	ИМ	Нечајева М.	2419	РУС	5	10	2343
8	ИМж	Баделка О.	2416	БЛР	5	10	2339
9	ИМ	Бојковић Н.	2384	СРБ	4½	10	2311
10	ВМж	Војска М.	2248	ФИД	3	10	2211
11	ФМж	Срдановић Ј.	2128	СРБ	1	10	1994

Прва лига централне Србије 2018.							
Успех на првој табли							
		Играч	рпг.	ФЕД	Поена	Партија	перф.
1	ВМ	Аталики С.	2512	ТУР	6½	10	2542
2	ВМ	Рахманов А.	2647	РУС	6½	10	2527
3	ВМ	Петков В.	2510	ФИД	6½	11	2486
4	ВМ	Парлиграс М.	2623	РОУ	6	8	2614
5	ИМ	Сојсал С.	2404	ТУР	6	11	2483
6	ВМ	Иванов М.	2367	РУС	6	11	2466
7	ИМ	Драшковић Л.	2449	МНЕ	5½	10	2487
8	ИМ	Чонка Б.	2450	ХУН	5½	11	2432
9		Савићевић В.	2338	СРБ	4½	11	2388
10	ИМ	Атакиси У.	2397	ТУР	4½	11	2383
11	ВМ	Попчев М.	2267	ФИД	3	11	2285
12	ВМ	Ристић Н.	2359	СРБ	3	11	2276

Шта можемо да видимо из ових табела?

1. Организовали смо три веома јака међународна турнира, на којима наши играчи (са донекле изузетком прве мушке лиге) готово да и нису учествовали.
2. Укупно је на сва три турнира остварена једна ИМ норма (Дина Беленкаја).
3. Сваки од тих турнира нас по скромној процени кошта 10-15.000 евра. Вероватно и више, сигурно не мање од тога.
4. Шта смо ми тиме добили? Изванредан резултат Инђића, који је остварио перформанс 2728 и постигао најбољи пла-

сман на првој табли, на чему му упућујем искрене честитке. И то је у главном све.

Бојим се да је то сувише мало за потрошених педесетак хиљада евра. Да имам толико пара и желим да их уложим у шах, да ли бих то урадио тако да организујем овакав турнир? Сигуран сам да не бих. Могу да смислим много начина на који би тај новац био боље и корисније потрошен. Због тога мислим да је оваквим решењем шах губитник.

Треба рећи и следеће. Прве лиге су игране непосредно пре Олимпијаде у Батумију и на њима су учествовали наши млади репрезентативци/ке. На жалост, нико од њих није имао прилику да игра против страних играча из једноставног разлога што у својим клубовима не играју на првој плочи (на којој се видели смо најчешће налази странац). Можемо само да нагађамо колико би им значило искуство играња на тако јаком међународном турниру за каснији наступ на Олимпијади.

Из женског угла

Пише: Марија Урошевић

ЖФМ, Фиде инструктор, професор, докторанд економије

На крају, да не би било неспоразума. Не залажем се да се укине право странцима да играју наша екипна такмичења. Сматрам да постојећи систем показује озбиљне недостатке и залажем се да се изврши његова анализа, а да евентуалне промене имају само један циљ: да буду у интересу шаха.

Родна (не)равноправност

На недавно одржаном семинару у Београду за шаховске тренере под покровитељством Фиде, на предавањима, поред слајдова о тренажном процесу који укључују припреме за партију, физички и психолошки приступ игри какав треба развити код младих шахиста, нарочиту пажњу привукао је део предавања „Разлике између дечака и девојчица“. Цитирана је Сузан Полгар, која је изнела неке од проблема који повећавају гап између мушког и женског дела табле: „Друштвена прихватљивост, фамилијарна прихватљивост, могућности, застрашивање, различити приступи игри, различити животни интереси, психолошке и физичке разлике, разлике у стандардима и очекивањима..“ и друго.

Шаховски учитељи који су седели и помно пратили предавање велемајстора Мора, великом већином мушкарци (30:5) овом приликом су изнели типично мушки поглед на свет и да је неко случајно залутао у мали шаховски клуб на Карабурми, прецизније од било ког ГПС-а, на основу коментара публице знао би да је у срцу Балкана. Од појединих коментара, и нас пет присутних шахисткиња је занемело, било је јасно да интелектуална расправа није могућа на ову тему. Прича је кулминирала када се појавио слајд са предложеним решењима за шаховске тренере у раду са девојчицама: „Креирати посебне групе за девојчице, ако их има довољно, тако ће се осећати сигурније“; „Различити приступ

тренингу, за девојчице више уметнички“; „Увођење посебних награда за њихове добре резултате“; „Форсирати да девојчице играју женска такмичења. Ако желе, увек имају избор..“ И да је неко случајно залутао, наставио би да лута, ФИДЕ је „развирила“ цео свет ставовима који су се нама чинили резервисани за наше поднебље.

Решења? Искључити туђе мишљење по тире право изношења сопственог мишљења. Наведене реченице које дају само један од приступа шаху у родној проблематици су реченице које рефлектују аргументе који су потекли од једног човека, вероватно мушкарца, који су потом прихваћени од стране још мушкараца, који махом чине организациони миље светске шаховске организације. Овај став изнео је аргументе који су требали да осветле проблем и отворе простор за даљу дебату и нова решења. Уместо тога, они су пласирани као решење. „Решење“ које је осветлило још једну дискриминацију, дискриминацију дечака. Не може се посебно третирати једна група а да се не оштети друга. Шах је такође комуникацијско средство које изграђује непосредне људске односе. Сепаратисање у раном узрасту доводи до разних импликација комплетног даљег развоја детета, како девојчица, тако и дечака. Друштвени утицаји могу у великој мери одредити развој вештина и преференција током читавог живота, док одређени друштвени утицаји кроз различите културолошке идеје о родној неправедности директно утичу на друга расуђивања. Демонстрирање једне стварности, једног потенцијалног механизма, не говори о стварности других.

У данашњем друштву жене нису равноправне са мушкарцима, те разлике нису резултат биолошких разлика већ су резултат друштвене природе. Поборници дискриминације претерују у тумачењу секундарних полних карактеристика и на тој надменој основи доказују своју „истину“. Фокус је прикован за већ одрасле и формиране шахисткиње, шахисткиње које су

одрасле у дискриминативним условима. Уместо стварања сличних психолошких и професионалних (шаховских) услова за жене као и за мушкарце, „решење“ само продубљује јаз и храни један став.

На старту шаховске партије сви крећу од исте позиције. Девојчице на свим пољима, такође, стартују добро као и дечаци. У првим разредима школовања, девојчице остварују исте или сличне резултате као и дечаци. Ови резултати трају све док се не крене са прихватањем додељене „женске улоге“, која даље негативно утиче на развој њихових способности. Очекивања породице од дечака и девојчица су сасвим различита, што даље резултира до формирања неповољне женске улоге. Женска улога је комплексна и треба да буде прихваћена, али друштвена праведност укључује и проширење традиционалне мушке улоге, заједничко деловање у сваком смислу које ће донети добробит свима.

Затворена шаховска Пандорина кутија одговара и многим шахисткињама. Овај текст се не обраћа само шахистима већ и шахисткињама. Постојећи шаховски систем одговара женским такмичарима. Шахисткиње са знатно мањом количином рада могу да стигну на више лествице шаховских пиједестала. Оне које се сада тамо налазе неће се одрећи својих позиција и укључити се у расправу шаховских позиција у родној неправедности. Иако на кадетским турнирима девојчице гутају многе оштрије критике него у случају дечака, иако родитељи са већим поносом издвајају прва места својих синова, проблематика остаје у тишини. Шаховски радници не говоре о томе, не питају своје ученике како се осећају поводом тога, не питају ни девојчице како им је што се подразумева да су дечаци перспективнији, нити разговарају са дечацима о томе што се подразумева да морају више од девојчица. Приступ шаху, приступ раду на шаху не обликују деца, већ родитељи, тренери и шаховски радници. Направити разлику је третирати макар на самом шаховском старту, као и у шаховској партији,

девојнице и дечаке исто. То може бити један почетак.

Приступ шаху у крајњој инстанци одређује „шаховски век“. Шаховски портал Chess Base је спровео анкету међу најбољим шахисткињама на свету где је циљ био објаснити мушку доминацију у свету шаха. Ни једна од интервјуисаних жена није споменула значајно различите стопе учешћа и њене последице на структуру шаховског врха. Прелако се заборавља огроман диспарат у броју учесника на шаховским турнирима. Разлика између заступљености професионализма између мушкараца и жена може се приписати једноставној статистичкој чињеници да се шахом бави далеко већи број мушкараца него жена. Недовољна заступљеност жена је упечатљива реалност. Различити исходи на основу пола нису само питање намерне дискриминације мушкараца, већ су такође, до неке мере условљени дубоко укоренењим механизмима које се налазе у ситуацијама у којима се срећу конкуренти супротног пола.

Антагонизам у шаху није записан у правилима ФИДЕ, не долази у редовима исписаних шаховских књига већ долази од свих

нас, шахиста и шахисткиња, од нашег понашања и међусобног третирања. Докле год сте, било ко од Вас који чита ове редове, искључиви у свом мишљењу и затворени за нове могућности и међусобну сарадњу, нећете схватити да не помажући једни другима, не изједначавајући услове за све, како девојнице и дечаке, жене и мушкарце, аматере и професионалце, сви губимо заједно. Као и у шаховској партији, уколико фигуре не праве индивидуалне потезе ка холистичкој шаховској хармонији, другим речима, не одигра свака свој део зарад интереса свих, тако и у шаховској организацији, приступу шаховских радника, шахиста, док свако гледа само своју партију, крајњи резултат ће увек бити дискриминација шаха.

Против дискриминације, односно против предрасуда није могуће ефикасно се борити само аргументима. Међутим, потребно је често отворено разговарати о томе. Ако се поред аргумената јаве друштвени утицаји и ако они временом јачају, онда се евентуално дискриминација може ослабити. За то треба пуно времена и стрпљења. Али, Ја сам оптимиста, Ви?

Из угла проблемисте
пише: Марјан Ковачевић,
велемајстор проблемског шаха

Крагујевачки проблемски центар

Ни један град у Србији није током последњих пар година изгубио толико својих шаховских прегалаца као Крагујевац. После Зорана Шутића и Драгољуба Лазића, животну сцену су напустила и браћа Предраг и Миодраг Милићевић, родоначелници најуспешнијег шаховског периода града, у којем је ШК Раднички био стабилни прволигаш велике Југославије, са екипом састављеном углавном од мајсторских кандидата.

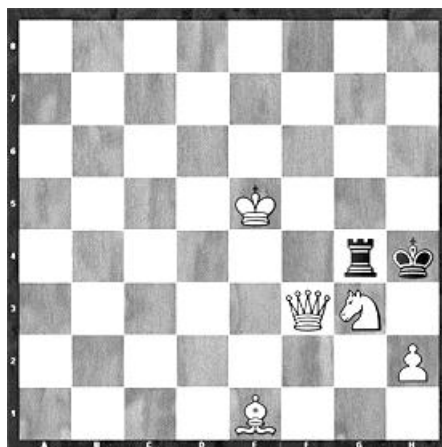
Готово у исто време, Крагујевац је остао без људи који су град на Лепеници дуго чинили једним од најзначајнијих центара проблемског шаха у Србији. Најзначајнији међу њима био је Светислав Јанићијевић (25. јануар 1932 – 20. мај 2017), човек изузетних људских квалитета, чији је дуг живот био посвећен ширењу шаховске културе.

Заједно са братом Момчиллом, Света Јанићијевић је рано заволео шаховску композицију. Иако је шаховском поезијом био опчињен седам деценија, објавио је свега неколико десетина шаховских проблема и студија, јер је свакој замисли приступао студиозно.

Зато не чуди што ће остати забележен у историји српског проблемског шаха као први наш шаховски композитор чији је рад

(1951) ушао у Албум ФИДЕ, збирку најзначајнијих светских композиција. Највећи број својих радова објавио је у домаћим листовима и часописима, а међу њима је и следећа двопотезна минијатура, са врло богатим садржајем и различитим линијским ефектима, касније репродукована у многим књигама и чланцима:

Проблем број 3
Светислав Јанићијевић
„Политика експрес” 1966.

Мат у два потеза

Уместо личним амбиција у проблемском шаху, Света се посветио развоју ове области, на много различитих начина. Био је један од најзначајнијих сарадника проблем-

ског часописа МАТ током 70-их и 80-их година, у време када је тај сепарат истоименог шаховског часописа достигао светску славу под уредништвом велемајстора проблемског шаха Милана Велимировића. Уређивао је рубрику решења, коментаришао проблеме и водио табеле решавача, а посебан квалитет је дао својим стручним чланцима.

И његови чланци били ретки, темељно припремани, а један од њих је заслужио место у целокупној историји шаховске игре. Наиме, Света је кориговао своје претходнике који су изучавали снагу шаховских фигура. Његова исправка била је у процени моћи пешака, коју је допунио могућношћу различитих промоција. На тај начин је комплетирао сензационални закључак да однос снаге пешака према скакачу, скакача према ловцу, ловца према топу и топа према дами, ако се измери бројем поља која су им доступна, одговара односу „златног пресека”, једног од најстаријих појмова теорије естетике.

Тај феномен отвара мистично питање: како је могуће да су промене правила о кретању фигура довела до готово савршеног естетског низа?!

Део истраживачких авантура Свете Јанићијевића био је мотивисан сарадњом са школским другом из Крагујевца Леоном Лукманом (28. октобар 1931), оснивачем, професором и директором прве Спортске академије у Београду. Сарађујући са Лукманом, Јанићијевић је за Спортску академију урадио књигу о класификацији шаховских комбинација и водио рачуна о проблемском шаху у склопу шаховске наставе.

Ипак се до краја живота бавио и самосталним компоновањем. Одатле се, као изненађење, појавила и следећа ефектна студија са неочекиваним маневрима белог ловца, победнички рад Аматерског првенства СР Југославије:

Проблем број 4

Светислав Јанићијевић

1. Награда Аматерско првенство СРЈ, 1997

Бели на потезу ремизира

Укупно узевши, још значајнији Светин допринос проблемском шаху, посебно у Крагујевцу, био је његов педагошки рад. Привлачио је нове шаховске композиторе, учио их теорији, естетским принципима и строгости према себи у постављеним критеријумима. Под његовим утицајем се развијао каснији мајстор проблемског шаха Миомир Недељковић (26. јул 1932 – 3. март 2003), који је преласком у Београд постао један од кључних људи Одбора за проблемски шах ШС Србије, дугогодишњи секретар Одбора и часописа МАТ.

Шаховски композитори који су остали у Крагујевцу, деценијама су се окупљали код Свете, показивали му своје радове, слушали критике и похвале и учили кроз живу реч. Међу последњима који су се укључили у ту групу су Радомир Никитовић и Зоран Николић, чији су многи радови последњих година објављени у страним часописима, а најбољи Светин ученик је био недавно преминули мајстор шаховске композиције Михајло Милановић (21. септембар 1951 – 25. новембар 2016).

Пошто је Света последњих деценија нерано одлазио из Крагујевца, Мики Милановић му је био веза са Београдом, долазио на решавачка такмичења и фестивале, доносио литературу и новости. Милановић је

био талентовани шаховски композитор и решаваач, са мало времена за дораду својих идеја, а смрт га је затекла управо у времену када се ослободио наставничких обавеза и отишао у пензију. Ипак је за собом оставио пар стотина радова, од којих су многи одликовани. Међу њима је и овај успели двопотез са „осмерцем” белог скакача у варкама и решењу. На седам покушаја црни има јединствена оборења, од којих је пет различитих:

Проблем број 5

Михајло Милановић

3. почасно признање Албрехт МТ 1983.

Мат у два потеза

Највише успеха је Мики имао у категорији помоћних матова, а широј публици ће бити ближи следећи четворопотез са логичком комбинацијом (такозвана Лепушић тема) заснованом на ефектном првом потезу:

Проблем број 6

Михајло Милановић

1. Награда Аматерско првенство СРЈ, 1999.

Мат у четири потеза

Решење проблема из прошлог броја

Решење проблема број 1: 1.Sc5! (2.Tb3#) 1...Sa1/Sd4 2.Ld4#, 1...Sc5/Sd2 2.Ld2#, 1...g4 2.Se4# Варке: 1.Sa1? d4! 1.Sd4? Sa1! 1.Sd2? Sc5! У решењу и варкама беле и црне фигуре долазе на иста поља.

Решење проблема број 2: 1.Sd3! (2.Ta3#) 1...Kd5 2.Tb4# 1...Sd4 2.Sb6# 1...Db5 2.Sb2# 1...Sc5/Sa5 2.Dc5#. Варка: 1.Se2? (2.Tb2#) 1...Kd5 2.Te3# 1...Sd4 2.Dd4 1...Db5 2.Tb5# 1...Sc5 2.Sb6# али 1...Sa5! Четири измењена мата после давања слободног поља црном краљу.

Прва лига Србије 2018
Ваљево, 31.08.-10.09.2018.

Коначан пласман

	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поени
1	ИТАКА, Београд		4	3	4½	4½	4	2½	3½	3	3½	5½	6	26	44
2	СПАРТАК, Суботица	2		3	2	3½	3	3½	3½	3½	3½	3½	5	23	36
3	ЈЕЛИЦА ПЕП, Горачићи	3	3		3	2½	3	3½	5	4	4½	4	5½	22	41
4	СЛОВЕН, Рума	1½	4	3		4½	1½	1½	4½	3½	3½	4½	5	22	37
5	ВШК 2005, Ваљево	1½	2½	3½	1½		3	3½	3	3½	3½	5	5½	20	36
6	СВЕТОЗАР ГЛИГОРИЋ, Панчево	2	3	3	4½	3		3½	3	3½	1½	5	4½	19	36½
7	ЈУГОВИЋ, Каћ	3½	2½	2½	4½	2½	2½		2	3	3	5	4½	14	35½
8	НОВОСАДСКИ ШК, Нови Сад	2½	2½	1	1½	3	3	4		3	3	4½	5	13	33
9	СЛОГА ТУРИСТ, Краљево	3	2½	2	2½	2½	2½	3	3		4	4	4½	12	33½
10	ВШК СВЕТИ НИКОЛАЈ, Ваљево	2½	2½	1½	2½	2½	4½	3	3	2		4	5	11	33
11	МЕТАЛАЦ, Горњи Милановац	½	2½	2	1½	1	1	1	1½	2	2		4½	3	19½
12	КРАЈИНА, Крајишник	0	1	½	1	½	1½	1½	1	1½	1	1½		0	11

главни судија: Иштван Бриндза ИА
заменик главног судије: Драган Бабић ИА
судије: Милан Симић ИА, Игор Лукић ФА

Првак Србије за 2018. годину је екипа ИТАКА из Београда. Лигу напуштају екипе ВШК СВЕТИ НИКОЛАЈ из Ваљева, МЕТАЛАЦ из Горњег Милановца и КРАЈИНА из Крајишника.

Прва лига Србије за жене 2018.

Зајечар, 31.08.-10.09.2018.

Коначан пласман

	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	МПЗ	Поени
1	БАС, Београд		2½	3	1	3	2½	3	2½	4	2½	3½	27	27½
2	Јелица ПЕП	1½		1	2½	3	4	2½	3½	2½	3	3½	24	27
3	Рад, Београд	1	3		½	2½	2½	2½	3	3	3	2½	24	23½
4	Раднички, Рудовци	3	1½	3½		1½	3	2½	2	3	3½	3	22	26½
5	Младост, Лучани	1	1	1½	2½		2½	2½	1½	2	2	3	14	19½
6	Шахматни кружок, Нови Сад	1½	0	1½	1	1½		2	3	2½	2½	3	13	18½
7	Југовић, Каћ	1	1½	1½	1½	1½	2		2	2	2½	2½	9	18
8	Сомборски ШК	1½	½	1	2	2½	1	2		3	1	1½	8	16
9	Златар, Нова Варош	0	1½	1	1	2	1½	2	1		2½	2½	8	15
10	Црвена звезда, Београд	1½	1	1	½	2	1½	1½	3	1½		3	7	16½
11	Бановци Дунав	½	½	1½	1	1	1	1½	2½	1½	1		3	12

главни судија: Бранислав Шухартовић ИА
заменици главног судије: Бобан Милојевић ИА, Војкан Петровић ИА

Првак Србије за 2018. годину је екипа БАС из Београда. Лигу напуштају екипе Црвена звезда и Бановци. Екипа Раднички из Ћуприје је раније отказала такмичење.

Прва лига Централне Србије 2018.

Коначан пласман

Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поена
1 Владимирци	■	2	5½	4½	4	4	5½	5½	3	5	5	4½	28	48½
2 Младост, Лучани	4	■	2	3	3½	3	5	5	4	4	5	3½	26	42
3 Пожега	½	4	■	3	2½	2½	4½	4½	5½	4½	5	4½	22	41
4 Слога, Петровац	1½	3	3	■	3½	4½	3½	4½	3	4	4	3	22	37½
5 Раднички Водовод, Крагујевац	2	2½	3½	2½	■	3½	3	2½	5	4	4½	3	17	36
6 Шабачки ШК	2	3	3½	1½	2½	■	3	3½	3	3	3	3½	14	31½
7 Јасеница, Смедеревска Паланка	½	1	1½	2½	3	3	■	3½	3	3½	3½	3	13	28
8 Крушик, Ваљево	½	1	1½	1½	3½	2½	2½	■	4	2	4½	3½	12	27
9 Прогрес, Пирот	3	2	½	3	1	3	3	2	■	3½	3	3½	11	27½
10 Борац, Чачак	1	2	1½	2	2	3	2½	4	2½	■	3½	4½	10	28½
11 ОШК Параћин	1	1	1	2	1½	3	2½	1½	3	2½	■	3½	5	22½
12 Трепча, Косовска Митровица	1½	2½	1½	3	3	2½	3	2½	2½	1½	2½	■	3	26

главни судија: Славиша Мицковић ИА

заменици главног судије: Небојша Радосављевић ИА, Јован Митић ФА

Победник лиге, екипа Владимирци стекла је право да се 2019. године такмичи у Првој лиги Србије. Лигу напуштају екипе Борац из Чачка, ОШК Параћин и Трепча из Косовске Митровице.

Друга лига ЦС група Исток

Коначан пласман

Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поени
1 Рудар, Костолац	■	4	6½	5	5	4½	5	4	4	6	7	7	27	58
2 Глубочица, Лесковац	4	■	2½	3	3½	5	5½	4½	5½	5½	6	5½	22	50½
3 Каблови, Јагодина	1½	5½	■	2	4½	4½	4	4	4	5½	6	6	21	47½
4 НАИС, Ниш	3	5	6	■	4	1½	4	3½	4	5½	5	6	18	47½
5 Мајданпек	3	4½	3½	4	■	4½	3½	4	4	4½	5	5½	18	46
6 Радник, Сурдулица	3½	3	3½	6½	3½	■	4	5	5½	5	5	4	17	48½
7 ВГСК, Велико Градиште	3	2½	4	4	4½	4	■	4	4	5	5½	5	17	45½
8 Свитања, Ниш	4	3½	4	4½	4	3	4	■	2½	5	4	7½	14	46
9 Куршумлија	4	2½	4	4	4	2½	4	5½	■	3½	6	4	12	44
10 Пожаревачки ШК	2	2½	2½	2½	3½	3	3	3	4½	■	5	5	9	36½
11 Част и слава, Пирот	1	2	2	3	3	3	2½	4	2	3	■	4½	4	30
12 Раднички, Ћуприја	1	2½	2	2	2½	4	3	½	4	3	3½	■	2	28

Главни судија: Бобан Милојевић ИА

заменик главног судије: Игор Лукић ФА

судија: Драган Динић НА

Победник лиге, екипа Рудар из Костолац стекла је право да се 2019. године такмичи у Првој лиги централне Србије. Лигу напуштају екипе Част и слава из Пирота и Раднички из Ћуприје.

Друга лига централне Србије - група Запад

Конечан пласман

	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поени
1	Аранђеловачки ШК	4	3½	3½	6	5	6½	5½	7	6½	7	6	25	60½	
2	Лозница Град	4	5½	5	4	5	4½	4½	3½	5	4	5	24	50	
3	Смедеревски ШК	4½	2½	4	4	4	4	4½	4	4½	5½	6½	20	48	
4	Прико, Пријеполје	4½	3	4	5½	3½	4	3½	7	4	5½	5	18	49½	
5	Крупањски ШК	2	4	4	2½	4	4	5	4	7	5	4½	17	46	
6	Ивањица	3	3	4	4½	4	3½	5½	4½	3½	4½	5½	17	45½	
7	Жупа, Александровац	1½	3½	4	4	4	4½	4	5½	3½	3	5½	13	43	
8	Слобода, Ужице	2½	3½	3½	4½	3	2½	4	4	5½	2	6	11	41	
9	Тутин	1	4½	4	1	4	3½	2½	4	4½	4	4	11	37	
10	Слога, Липнички шор	1½	3	3½	4	1	4½	4½	2½	3½	5	2	10	35	
11	Крушевац	1	4	2½	2½	3	3½	5	6	4	3	2½	8	37	
12	Бајина Башта	2	3	1½	3	3½	2½	2½	2	4	6	5½	7	35½	

главни судија: Лидија Вучковић ИА

судије: Мирослав Марковић НА, Бошко Каличанин НА

плеј оф: Аранђеловачки ШК – Лозница Град 4½ - 3½

плеј аут: Тутин - Слога

7F - 0F

Победник лиге, екипа Аранђеловачког ШК стекла је право да се 2019. године такмичи у Првој лиги централне Србије. Лигу напуштају екипе Слога из Липничког шора, Крушевац и Бајина Башта.

Прва лига централне Србије 2018. за жене

Конечан пласман

	Екипа	1	2	3	4	МПЗ	Поени
1	Шабачки ШК 2	3	3	3½	9	9½	
2	ДШК Основац, Ниш	1	2½	3	6	6½	
3	ШК Рудар, Костолац	1	1½	3	3	5½	
4	ШК Параћин	½	1	1	0	2½	

главни судија: Зоран Новоселски ИА

Победник лиге, екипа Шабачког ШК 2 стекла је право да се 2019. године такмичи у Првој лиги Србије за жене.

Лига централне Србије група запад 2018.

		Коначан пласман												МПЗ	Поена
	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	Ражањ	■	5	3½	4	5½	4½	5½	5½		5½	6		22	45
2	Младост, Сјеница	3	■	6½	6½	3½	5	6	5	5	7			21	47½
3	Прва Петолетка, Трстеник	4½	1½	■	4½	3½	4½	4	4		4½	5½		17	36½
4	Гоч, Врњачка Бања	4	1½	3½	■	4	4	5½	4½		6	7		15	40
5	Златар, Нова Варош	2½	4½	4½	4	■	4	4	3	4	4½			13	35
6	ФАП, Прибој	3½	3	3½	4	4	■	4	5	4	4½			10	35½
7	Чигота, Чајетина	2½	2	4	2½	4	4	■	4½	4	7			10	34½
8	Слануша; Ужице	2½	3	4	3½	5	3	3½	■	3	6			7	33½
9	Ужице		3			4	4	4	5	■				6	20
10	Трепча, Горња Трепча	2½	1	3½	2	3½	3½	1	2		■	4		1	23
11	Јухор, Обрез	2		2½	1						4	■		1	9½
12	Расина												*	■	0

главни судија: Зоран Новоселски ИА

судија: Милан Рихтеровић ФА

плеј оф: Ражањ - Младост 5½:2½

Победник лиге, екипа Ражања стекла је право да се 2019. године такмичи у Другој лиги централне Србије – запад.

Лига ЦС - исток 2018.

		Коначан пласман												МПЗ	Поени
	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
1	ШК Бакар, Бор	■	5½	4	5	4½	5½	2½	4½	4½	5	-	22	41	
2	ШК Књажевац	2½	■	4	4	2½	5½	4	4	5½	5½	-	13	37½	
3	ШК Звижд, Кучево	4	4	■	4	3	4	7	5	4	4	-	12	39	
4	ШК Хемичар, Неготин	3	4	4	■	4½	4½	3½	4	3½	7	-	12	38	
5	ШК Зајечар	3½	5½	5	3½	■	4	4	4	3	4½	(8F)	12	37	
6	ШК Врело Млаве, Жагубица	2½	2½	4	3½	4	■	4½	4	5½	5	-	12	35½	
7	Божевачки ШК	5½	4	1	4½	4	3½	■	3½	5	3	-	11	34	
8	ШК Озрен, Соко Бања	3½	4	3	4	4	4	4½	■	4	4	-	9	35	
9	ШК Ђердап, Кладово	3½	2½	4	4½	5	2½	3	4	■	4	-	9	33	
10	ШК Параћин	3	2½	4	1	3½	3	5	4	4	■	-	6	30	
11	ШК Грљан	-	-	-	-	(0F)	-	-	-	-	-	■	0	0	

главни судија: Војкан Петровић ИА

заменик главног судије: Ђорђе Поповић НА

Победник лиге, екипа ШК Бакар из Бора стекла је право да се 2019. године такмичи у Другој лиги централне Србије – исток.

Лига ЦС - југ 2018.

Коначан пласман															
Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поени	
1 Лав, Алексинац	6	5	4½	5	6½	4	6	4½	4½	6	-	28	52		
2 Зелени врх, Сврљиг	2	4	4½	4	5½	5½	4½	4½	5½	6	(6)	23	46		
3 Ниш	3	4	4	6	4½	5	4	5	4½	5	(6)	21	45		
4 Јастребац, Блаце	3½	3½	4	4½	4	4	6	4	5	5½	-	16	44		
5 Југ, Бујановац	3	4	2	3½	4	4	5	1	7	7	-	12	40½		
6 Власотинце	1½	2½	3½	4	4	3½	4½	4½	4	4½	-	12	36½		
7 Нишка Бања	4	2½	3	4	4	4½	4	4½	3½	4	(5)	11	38		
8 Доња Јајина	2	3½	4	2	3	3½	4	4	4½	4½	-	9	35		
9 Цариброд, Димитровград	3½	3½	3	4	7	3½	3½	4	5	3½	(4)	8	40½		
10 Горња Јабланица, Медвеђа	3½	2½	3½	3	1	4	4½	3½	3	5	-	7	33½		
11 Топличанин, Прокупље	2	2	3	2½	1	3½	4	3½	4½	3	2½	4	29		
12 Економист, Ниш	-	(2)	(2)	-	-	-	(3)	-	(4)	-	5½	0	0		

главни судија: Драган Живић ИА
заменици главног судије: Ненад Тасић НА, Јована Златановић НА

Победник лиге, екипа ШК Лав из Алексинца стекла је право да се 2019. године такмичи у Другој лиги централне Србије – исток.

Лига централне Србије - север 2018.

Коначан пласман															
Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	МПЗ	Поени	
1 Клупци 75, Лозница	4½	4½	6	4	3	5	4	5	5½	4½	4	24	50		
2 Шабачки ШК 2	3½	4	6	3	4½	4½	6	3½	4	6½	6½	20	52		
3 Дрина, Љубовија	3½	4	3½	6	4	3	7	4½	5	4½	6½	20	51½		
4 Лешница	2	2	4½	4	4	5	4	4½	4½	3½	5	18	43		
5 Лојанице	4	5	2	4	4	4	3½	4	5	5½	6	17	47		
6 Свети Илија, Липолист	5	3½	4	4	4	4	4	4	6	4	4½	16	47		
7 Мачва, Богатић	3	3½	5	3	4	4	4	5½	4	5	5½	16	46½		
8 Морава, Велика Плана	4	2	1	4	4½	4	4	3½	6	5½	6	16	44½		
9 Аранђеловачки ШК 2	3	4½	3½	3½	4	4	2½	4½	4	6½	3	12	43		
10 Гранит, Радаљ	2½	4	3	3½	3	2	4	2	4	4	5	7	37		
11 Дубље	3½	1½	3½	4½	2½	4	3	2½	1½	4	4	6	34½		
12 Ердец, Крагујевац	4	1½	1½	3	2	3½	2½	2	5	3	4	5	32		

главни судија: Петар Милошевић ФА
заменик главног судије: Мирољуб Мердовић ФА
судија: Зоран Радовић НА

Победник лиге, екипа ШК Клупци 75 из Лознице стекла је право да се 2019. године такмичи у Другој лиги централне Србије – запад.

Омладинска лига централне Србије 2018.

Кончарево, 9-11. 11. 2018.

Кончан пласман

	Екипа		+	=	-	МПЗ	Поена
1	ДШК Основац, Ниш	7	5	2	0	17	21
2	ОШК Параћин 2 - ДЦК	7	5	2	0	17	19½
3	ШКГН Наис, Ниш	7	5	1	1	16	19
4	ШК Каблови, Јагодина	7	3	2	2	11	16
5	ШК Крушевац	7	3	1	3	10	15½
6	ДШК Основац 2 - СОФИ, Ниш	7	3	1	3	10	15½
7	ШК Раднички Водовод, Крагујевац	7	3	1	3	10	14½
8	НШК Јагодина	7	3	1	3	10	12
9	Пожаревачки ШК	7	2	2	3	8	13½
10	ШК Параћин	7	0	3	4	3	9
11	ШК Јастребац, Блаце	7	0	2	5	2	6½
12	ШК Бакар, Бор	7	0	2	5	2	6

главни судија: Наташа Савић ИА

судија: Златко Стојановић НА

Омладинска лига централне Србије 2018 - омладинке

Кончан пласман

	Екипа	1	2	3	4	5	6	7	8	МПЗ	Поени
1	ОШК Параћин 2 - ДЦК	■	2	1	2	2	2	2	2	19	13
2	ДШК Основац, Ниш	0	■	2	1½	2	2	2	2	18	11½
3	ШК Рудар, Костолац	1	0	■	2	1	2	2	1½	14	9½
4	ШК Крушевац	0	½	0	■	2	2	2	1	10	7½
5	Ваљевски ШК 2005	0	0	1	0	■	2	½	2	7	5½
6	ШК Раднички Водовод, Крагујевац	0	0	0	0	0	■	2	1	4	3
7	ШК Каблови, Јагодина	0	0	0	0	1½	0	■	1	4	2½
8	ШК Златар, Нова Варош	0	0	½	1	0	1	1	■	3	3½

главни судија: Наташа Савић ИА

судија: Златко Стојановић НА